

Előfizetési díj:
Postán vagy Pécssett házhoz küldve: egész évre 5 ft., fél-évre 2 ft. 50 kr., negyed évre 1 ft. 25 kr. egyes szám 10 kr. Megjelenik minden szombat-
on. Egyes számok kaphatók Weidinger N. könyvkeres.
(Széchenyi tér).

PÉCSI FIGYELŐ.

Hirdetések ára:
Egy öt-hasasos petit sor egyszeri megjelenéséért 8 krt. többszöri megjelenéséért ár-leengedés adatik. Minden hirdetés után 30 kr. helyeg díj fizetendő. A nyílt tér 1 petit sora 10 kr. A hirdetési díj előre fizetendő.

Szerkesztői iroda:
Ferenciek utcája 22.sz. I. emelet.
Kéziratok vissza nem küldetnek

A lap szellemi részét illető közlemények és előfizetések a szerkesztőséghez, a hirdetések pedig a kiadóhivatalhoz intézendők. Előfizetheti helyben: a kiadóhivatalban, Blauhorn Antal úr a városi épületben, Lill János úr a budai külvárosban, Böhm C. F. úr a szigeti külvárosban lévő kereskedésében, és Fesztl Károly úr könyvkötő üzletében, Király utca (nemzeti kaszinó épület), valamint a vidéken minden postahivatalnál.

Kiadó hivatal:
Taizs Mihály nyomdájában
Majláth-tér 2. szám alatt.

Pécs, mint gyárváros.

Pécs, 1879. jun. 19-én.
Pár év előtt egy nálunk is közbecsülésben álló hazánkbeli államférfival bizalmasabban beszélgetvén, agglómat nyílvánítam a fölött, hogy a kiépítendő világforgalmi vasúthálózat irányára által Pécs város teljesen mellőztetik, minél fogva kereskedelmé aláhanyatlík és jövőjétől megfosztatik.
Ő ezt szinte elismerte, de természetesen találta, mert szerinte Pécsnek rendeltetése nem kereskedői, hanem gyárvárossá lenni s mint ilyen az országban első sorban szerepelni.
Igénytelen ség érzetében nem vonhattam kétségbe ezen állításának igazságát; de bensőmben magam is mindinkább meggyőződtem arról, miszerint edes szülőföldem rendeltetése csakugyan az: — hogy Pécs gyárvárossá legyen.
Hiszen itt vannak kimeríthetlen kőszéntelegei, olcsó építészeti anyagai, alkalmas fekvése, jó levegője, a környékben eléggé számos munkásnépé, közelében két hajózáható folyója és vasúti összeköttetése.
Mi az oka mégis, hogy Pécs mint gyárváros nem fejlődik; hogy meglevő gyáripára is csak tengődik; felvirágozhatására pedig minden inkább ellene, mint mellette működik?
Valljuk be őszintén, hogy a hiba mind a kormányban, mind a közönségben, de még egyesekben is rejlik.
Ugyan mit tett a kormány hosszú évek során a gyáripár fejlesztésére és életbe hívására? Alkotott-e az ország gyáripárának jövőbeni fejlődéséről magának oly tervezetet, mely intézkedésében neki vezérfonal gyanánt szolgálhatott volna? Iparokodott-e a folyók szabályozása és kedvezmények nyújtása által a vállalkozók figyelmét felkölteni, az idegen tőkét ez által az országba édesgetni, hogy a mivel magunk nem rendelkezünk, azt legalább az idegen segítségével létesítsük? — Mindebből egy évtized alatt semmit sem tapasztaltunk.

Bármely gyáripár létrehozatalának első feltétele hazánkban; hogy a gyártelephez szükséges terület olcsó megszerzése által a gyár felállítását megkönnyítessék és hogy a felállított gyár működésének első éveiben a tulságos terhektől megkíméltessék. Más országokban, hol a gyártmányok kelete s könnyű kivitele már előre van biztosítva, ily kedvezmények nyújtása nem szükséges; nálunk azonban igénytelen nézetem szerint elkerülhetetlen.
A városi közönségnek van a város tőzsomszadságában két oly legelője, mely gyártelepek felállítására kiválóan alkalmasok. Ha tehát a közönség jónak látná közé tenni azt, hogy ezen területek egyike gyártelepek felállítására kedvezményi áron átadatsék, hogy a felállított gyárak bizonyos évek során a közterhek alól mentek lesznek: ugy bizony hiszem, hogy a jelen kedvező viszonyok közt, amidőn atőke már nyereséges elhelyezést alig talál, nem csak egyesek, de társulatok is fognak gyárak alapítására összeállni és alakulni, s a kecsgetető helyzetet iparkodnak felhasználni arra, hogy hazánk keleti és déli határain nyert újabb piacokat gyártmányikkal még idején elfoglalhassák, és maguknak biztosítsák.
Ámdehonnét az elégséges tőkét ily vállalatokra előteremteni? Ezen kérdés lebeghet mindenkinek szeme előtt, ki a fenforgó ügy felett gondolkodik.
Csak tessék a kedvezményekkel a dolgot megkísérteni, s hiszem, hogy a siker elnem marad.
Azok, kiknek kezében a tőke összehalmozódik, nagy részben maguk is hajlandók lesznek oly vállalatokhoz fogni, mely a nyújtott könnyebbségek következtében sikert ígér, s fejlődése lehetséges. De bizony hiszem, hogy ily kedvező viszonyok közt a helybeli pénzintézetek sem zárják el szűkkebltlen a gyáripár elől tárczáikat, hanem inkább mindent megtesznek arra, hogy

a fejlődő gyárakat gyámolítsák és kedvező hitelben részesítsék.
Nem titok többé, hogy a helybeli pénzintézetek a kellő forgalom hiánya miatt százszázalék Bácsben egyes bankoknál 4% mellett helyezték el, honnét a külföldi ipar és kereskedelem kapja azon segélyforrást, melynek hazánk felé nyitló egyes zárlipjein bennünket iparcikkéivel eláraszthat, s fejlődő gyáripárunkat agyonnyomni iparkodik.
Ezt ellensúlyozni, de főképp azt elkerülni, hogy az említett káros művelethez bár öntudatlanul, de még is tényiek hozzájáruljanak, pénzintézeteknek ép úgy, mint egyes testületeknek hazafüni kötelessége.
A dolog ily állásában pénzintézeteknek jutott azon nem csak szép, de egyszersmind hálás feladat, hogy hazánk gyáripárát és iparvállalatait, melyek életképességéről meggyőződtek, olcsó kölcsönökkel segélyezzék és támogassák.
Mert hiszen egy tőnkrement és elbukott országnak többé hazai pénzintézetekre sem lesz szüksége. A pénzintézetek további hasznos fenállása feltételezi tehát az iparvállalatok felvirágozását, ha csak egy kegyelemmorzsáért idegen pénzintézeteknek továbbra is gyűjtő pénztárai lenni nem akarnak.
Mert kétségbe vonni alig lehet, hogy jelen közgazdasági viszonyaink közt edes hazánk biztos felvirágozását és függetlenségének megtartását csak úgy érhetjük el és óvhatjuk meg, ha gyáripárunk s egyéb iparvállalataink életképesekké válnak, s a kellő pártfogásban részesülnek. Földművelésünk, mely évek óta hazánk életerét s egyedüli kivitelét képviselte, a fenforgó viszonyok közt csak akkor menekülhet az elkerülhetetlen hanyatlástól, ha nyers termékeit képes nagyrészen itt az országban forgalomba hozni, és feldolgoztatni; különösen pedig, ha a gyáripár emelkedése által magában az országban minél több fogyasztókra talál.
Mindezekre az illető tényező-

nek egyaránt közreműködni erkölcsi s hazafüni kötelessége.
Az itt előadottak szerint a gyáripárnak hazánkban, úgy mint városunkban, fölélesztésére első sorban a kormány intézkedése volna szükséges oly törvényjavaslattal lépve a képviselőház elé, melyszerint a keletkező gyárak nem csak több évi adómentességben, hanem egyéb kedvezményekben is részesülhetnek.
De, boldog isten! a kormány roppant teendői között, mikor kerülhet erre a sor. Hisz oly sok adótörvények várják még az elintéztét, hogy az országos közgazdasági kérdések megoldása még évekig elhúzódhatik. Hiszen ezen kérdések megoldásánál talán áldozni is kell, ezt pedig a kormány az ország jelen helyzetében nem teheti!
Tehát nem marad más hátra, mint egyesnek úgy, mint a közönségnek oda törekedni: hogy Pécs mielőbb azzá legyen, ami valódi rendeltetése, — t. i. a gyárak városává.
Gondoljuk meg, mivé válhatnék Pécs ilyen hivatással pár évtized alatt.
Már látom gondolatban a Balokányt tő körül számos gyár kürtőit füstölögni; a teherszállítványok egymás után robognak ki a közel rak-tárak pályaudvarából; a munkás lakások egész külvárost képeznek a gyárak körül, és megkészszerzik a lakosság eddigi lélekezését. A belvárosban a fényes kirakatok saját gyártmányokból s a díszes emeletes házak, melyek az iparúzó műveltebb osztályának és a szűke-ségessé vált felsőbb bírósági és egyéb hatósági személyzetnek adnak szállást, s az épületek becsértékét felemelik; piacainkon az élénk forgalmat s terményeink dúsa fogyasztását s az elégedettséget, melyet a munka biztos kereszténye s a szorgalom nyújthat mindazoknak, kiknek vágyai e földön túl a lehetlenségek hazájában nem kalandoznak. Mindezek oly szép képek,

hogy nem csoda, ha azok megvalósítását türelmetlenül várjuk.
Jól tudom azt, hogy jelen igénytelen felszólalásom csak egy csepp a tengerbe, mely talán a vizet megmozgatja, de hullámokat, melyek az indifferetismus bástyáit ledöntenek, nem fog verni. Erre nem is számítottam.
Egyedüli célom az volt, hogy azok figyelmét, kik szívvel, lélekkel városunk jövőjén csüggnék, ez irányban is felkelthessem, s tőlük várjam ezen eszme megvalósításának részletesebb tervezetét. S ha e cél el-érem, úgy nem volt hasztalan ez-igénytelen felszólalásom.
Működünk vállatva mindany-nyian, és az óhajtott eredmény si-kerülni fog. D.
Ezen cikknek lapunk hasábjain való megjelenése nem jelenti azt, mintha az első és második közgazdasági kiegyezés által megteremtett rabszolgai helyzetükben egyáltalán a hazai ipar lendületét, élet-kepes meggyökeresztését lehetségesnek tar-tanók, — ily viszonyok közt tehát nem is táplálunk reményt ahhoz, hogy városunk valaha gyárvárossá fejlődjék, annak dac-zára, hogy erre kedvező körülmények utalják, miket már több szakférfü felismert és hangsúlyozott.
Mintthogy azonban, mint azt már többször érintettük nem csak valószínűtlennek, de a számtalan segélyvel előállított bizo-nyíték folytán egyenesen lehetetlen tart-juk a megteremtett közgazdasági rabság-
nak további kilencez évig leendő folytatá-sát és mivel a bécsi politika hagyományos vaksága velünk együtt önmagát is miha-
marabb tönkre teszi, ebből pedig vala-hára még is földértl ránk is a politikai és közgazdasági bilincsek köbli felszabadu-lás — az állami függetlenség hajnalpírja, nem tartjuk időszertlennnek megbeszélni a feltételeket, mik alatt városunk annak idején gyárvárossá felvirágozhat és ad-dig is segélyül lehetnek tengődő iparunk-
nak, hogy végkép el ne pusztuljon.
Megengedjen azonban a t. cikkíró, hogy cikkének elolvasásakor felmerült észrevételeinket kiserjük és némiképp meg-toldjuk.
A kedvező előfeltételek felsorolásában ott találjuk, hogy városunk és környékén a munkás nép elég számos, — az ipar felvirágozásának természetesen ez egyik fő feltétele és s. t. a munkábi kenyerékem-padon játszik, az árnyalakot nem láthatja, miért igen jól kell betanulnia a helyet, hol a szellem a közönség előtt megjelenik, nehogy nevétségessé legyen, ha pl. a szel-lemtől jobb oldalra tekintve irtózna, mig az a bal oldalon van.
Ez egy költői jelenet prózai megoldá-sa.
A szinpad egy másik szellem alakja az ugynevezett beszélő fej, mely vásá-
runkon nem ritka jelenség; láthatják már olvasóink is. A beszélő fej a hozzá inté-zett kérdésekre több kevesebb ügyességgel felel, néha megkísérti a matróll beszélni, sőt nem ritkán jóvendőt is mond, mi tal-
lán könyebben sikerül neki. Igen termé-szetes, hogy e tárgyára helyezett emberfej szemes néz, beszél, anélkül, hogy testének többi része látható volna, már önmagában is rejtélyes és rendkívüli. Ha a jövő re-ményéről, a mult fájdalomairól beszélünk előttünk, az elmélázás bizonyos neme fog el; ehhez járul a beszélő fej körüli fekete diszintmény, s a siri lámpa, ugy, hogy az elfogultság miatt nem vizsgálhatjuk az asztalt, melyhez közel állunkon sem eres-
tenek, s így nem jöhetünk reá, mi itt a titok. Pedig a titok nagyon egyszerű. Van egy négyzetes asztal, mely egyik sar-kával a néző közönség felé fordítatik, mig a második és harmadik lábhoz egy tükör van erősítve, mely vissza tükrözi az asztal első lábát, ugy, hogy a közö-
nég látva a három lábát természetben s az elsőnek tükör-képet, azt hiszi, hogy az alatt keresztül lát.
A tükör mögött van kinetszve a nyi-lás, melyen a szintén kitűztő fenékül tal-
ál. A beszélő fej tulajdonosa midőn a mutatóny ideje elérkezett, betilteti ide-
embarc, s bátran tartatja produktióit, mert az egész szinpadon csak a siri lámpa és ennek nincs akkora fénye, hogy el-
árlja a tükör tükör-képet az asztal alatt. És mi ez? kérdik talán olvasóink. Ez egy prózai jelenet költői megoldása.
Igaz-e? Tessék fölötte gondolkodni.
Kovács Gyula

TÁRCSA.

Trádrá.
Keményen ült egykor a tajtékzó ménen
A duhögő harezok szikrázó hevében,
S a mit a tábornok bajsza alól hallott,
Ő futta a hadnak a harci parancsot.
A csillogó kardnak nem sok hasznát vette,
Benn pihent az mindig a fényes hélybe,
Kívérva, ha olykor kedve kerekedett,
Leválni egy német, vagy talian fejet.
Mit beszélék — egyet. Egyet se vagy szaszt!
Ha kibuzta kardját, ott maradt egy század!
Ha egy század nem is, legalább a fele,
No ha annyi se, hát ne is gondoljunk vele.
Elég az hozzája vitéz fiéző volt ő,
Nem ártott von neki a durrogó menykő!
Történt, hogy egy harczban megsebesült lába,
Mégis mint a csövek, úgy ült a kápbán.
Hejh de bezegg most már megöregbűl a háta
S csak úgy ügyeg-totyog, alig bírja lába,
A feje megöszült s kopaszodik is már,
És az öreg bajtára a szegény jó Fakó,
Nyereg alá biz az már sehogy se való.
A zöld dalmány szinte lityeg-lotyog rajta,
Nem is hinnék, hogy hát a szabó rá szabta,
És az öreg bajtára a szegény jó Fakó,
Nyereg alá biz az már sehogy se való.
A vén buszár mégis, hogy ha kedve tartja,
Mint a macska úgy ül órákon át rajta;
Há a kutra hajja vagy a legelőre,
Rendesen felül rá s úgy nyargal előre.
Mindig együtt vannak, éjjel, nappal folyvást,
Mint a jó testvérek, úgy szeretik egymást,
Égy azon szobában, egy szuppon és dekadán,
Viznak szépecskén — az álmok is egy tan.

Álmodoznak szépen letűnt napjairól,
Dicsőségben fénylő régi harczairól,
Álmodoznak mélyen, míg a közös ágyon
Még nem lepi őket az örökös álmok!

17. Várady Ferencz.

Szellemek a szinpadon.

Emlékszem rá, még kis gyermeko-
romban, ha aludni menni vonakodtam,
Öreg dajkam szép tündérmesékkel altatott
el; elmondta a "vasorru bába" történetét,
a "hét sarkány" mindennemű kalandját,
miközben aztán akaratlanul is szépen —
elaludtam.
Napjainkban maholnap leszoritja s ki-
vetkőzteti e "tündéres históriákat" a maga
rejtélyességéből a művészet és tudomány,
mely a mesék és regék alakjait, sok eset-
ben a megfoghatatlant is mesteri módon
állítja szemlénk elé. Az öreg anyókák s
nem ritkán a gondolkodó meglett férfiak
is úgy vélekednek, hogy a meghalt nem
nyugszik örökre a föld alatt, hanem szép
boldvilágos éjszakákon, ha itt az éjféli
órája, felkel siriájából, magára veszi halotti
kötösztét s egy óráig övé a világ. Éjfélkor
fölkeresi szeretteit, s ellenségeit; azokat,
hogy megvigasztalja vesztéseikért, talán
rejtett kincsekkel, — mikről csak a szel-
lemeknek van tudomásuk — s kárpótolja
őket; ezeket, kiktől a földön szenvedett,
hogy megkísértés őket rémálomokkal, bo-
szorkánynyomással gyötörni.
E balga hiedelmek ábrázolását meg-
próbálták az angolok tükörök segítségével,
optikai csalódás útján előállítani.
Ez az ugynevezett szellemidézés. Szel-
lemidézés? Tehát lehet szellemeket idézni?
kérdék egyik-másik szives olvasónk.
Igen lehet; Pepper híres angol
tanár, mindez a csalódásig híven megmu-
tatta a bebizonyította. Pepper tanár szel-
lemi azonban csak optikailag előállított
alakok voltak.
Londonba az elsőköi világot ő mys-
tifikálta, s mutatónyaival nemcsak Ang-

liában vonta magára a közfigyelmet, ha-
nem mindenütt, a hol csak bemutaták.
Európa nevezetesebb városaiban: Párizs-
ban, Berlinben, Pétervárott még élénken
emlékeznek Pepper tanár híres mutatvá-
nyaira, hol a lebegő árnyak ragyogó szin-
pompában jártak föl s alá, hol a "látható
semmi" többször állott szemek előtt.
A párizsi Dejazet és a du-Châtelet
színház, többször volt színhelye az ily
szellemjelenségeknek. A mult években egy
angolból fordított drámát adtak elő, mely-
ben kísértetek is szerepelnek. Az utolsó
felvonásban a hold által megvilágított sűrű
erdő volt látható. Éjfél volt, a kastély to-
rony órája nyugodtan ütötte el a tizen-
kettőt. A gyilkos fellép, rémes alakja
mindenkiben borzalmat és aggályt keltett,
véres keze csomó bankjegyet tartott, melyet
urától rabolt el, kit meggyilkolt. A mint
körülöz, borzadva vette észre, hogy a
kastély tornyából, hol gyilkolását végre-
hajtotta, áldozatának szelleme szállt le,
mely halványabb a holdvilágnál. A gyil-
kos meghátrált, majd a phantomra rohant,
melynek gúnyos kacajja lelkeig hat.
Törével rádőlt, de csak a levegőt
találta, a kísértet eltűnt, de csakhamar
ismét ott volt, s átlátszó palástja alatt
véres sebet mutatott. A gyilkos fejszét
ragad, de a phantom ismét előszök. A
jelenet a szellemek gúszmenetével ért
véget, mely az emberi igazságszolgálat-
tásnak megjelöli a gyilkost. Mindez rop-
pant hatást tett.
Ezután pillanatnyi sötétség állt be,
mi alatt erdő, gyilkos s a szellemek el-
tűntek. A szinpad háttere ismét megvilá-
gosodott: egy sirtört látott előttünk,
gyönyörű allegorikai képben. A meghalt
sirtört angyalok öveztek körül, s lelket
menybe vitték. A szinpad erre elsötétült,
mire az egész jelenet villámgyorsan a
semiségbe tűnt.
Mi volt ez? Hogy lehett ez?
kérdi azonosodjárt az egyik néző.
Tükörjátéknak mondják, de fel-
nem foghatom, föléll a mások

— En sem; a kísértet a s a szellemek
minden tárgyon keresztül járnak, és sem-
miben sem botlanak meg, mondja a har-
madik.
— De mégis, hogy lehet ez? kérdi
egy negyedik. Az ily kérdésekre pedig
egyszerű a magyarázat: a szinpad elő-
terén egy nagy sima tükörtüveg van föl-
állítva, mely rézsutos fekvésével üveglap
képez, melyet részint átlátszósága, részint
a terem kettős sötétsége miatt a nézők
észre sem vehetnek. E tükör lap előtt, bi-
zonyos távolban mozgó jelmezes egyének,
tehát valóságos húsból és vérből álló em-
beret, tetszés szerint öltözzék, pl. lapdóbe
burkolva játszzák a kísértetet. E jelme-
zes egyének visszattükrözése képezi azon
szellemalakot, mely az üveglapon túl épen
oly távolban látszik, amintőben a szin-
falak mögött előtte mozog, s így állása
tetszés szerint változatható; csupán a tük-
ör lap fölállításától függ, hogy az alak
visszefénye a közönség előtt látható legyen.
Igy ha sötét szobában valaki hátlap
nélküli tükör elé áll, és személyét lámpa
által világítja meg, saját képét csakhamar
a tükör másik oldalán fogja előttüve látni,
s ha az üveglemezen túl többen állanak,
ép oly távolban mint az illető az üveg
előtt, a visszattükrözött kép az illetők kö-
zött fog megjelenni.
Ha a játék így összevág, a játszó
színészek a reflektált képpon közeledhet-
nek, — távozhatnak föle, kezét nyújthat-
nak, leterdelhetnek előtte, stb. A kísértet,
vagy a kísértetek kiket fel akarunk lép-
tetni, a szinpad mélyedésében mozognak
melynek födele nyitva marad, s állásba
helyezik magukat, mely azért szükséges,
hogy képjük ép azon a ponton jelenjék meg,
hol a néző előtt-feltüntetendő. Egy fényes
villany sugár megvilágítja a csoportot,
melynek képét a tükörnek vissza kell ad-
nia. E sugár az elektricus világ. E me-
chanizmus csodálatos hatást szül, melyet
főleg az elektricus világosságának közön-
ghetni, mi sötét alapon a képeket külön-
sen kiemel. A színész azonban, ki a szin-

padon játszik, az árnyalakot nem láthatja,
miért igen jól kell betanulnia a helyet,
hol a szellem a közönség előtt megjelenik,
nehogy nevétségessé legyen, ha pl. a szel-
lemtől jobb oldalra tekintve irtózna, mig
az a bal oldalon van.
Ez egy költői jelenet prózai megoldá-
sa.
A szinpad egy másik szellem alakja az
ugynevezett beszélő fej, mely vásá-
runkon nem ritka jelenség; láthatják már
olvasóink is. A beszélő fej a hozzá inté-
zett kérdésekre több kevesebb ügyességgel
felel, néha megkísérti a matróll beszélni,
sőt nem ritkán jóvendőt is mond, mi tal-
lán könyebben sikerül neki. Igen termé-
szetes, hogy e tárgyára helyezett emberfej
szemes néz, beszél, anélkül, hogy testének
többi része látható volna, már önmagában
is rejtélyes és rendkívüli. Ha a jövő re-
ményéről, a mult fájdalomairól beszélünk
előttünk, az elmélázás bizonyos neme fog
el; ehhez járul a beszélő fej körüli fekete
diszintmény, s a siri lámpa, ugy, hogy az
elfogultság miatt nem vizsgálhatjuk az
asztalt, melyhez közel állunkon sem eres-
tenek, s így nem jöhetünk reá, mi itt a
titok. Pedig a titok nagyon egyszerű. Van
egy négyzetes asztal, mely egyik sar-
kával a néző közönség felé fordítatik,
mig a második és harmadik lábhoz egy
tükör van erősítve, mely vissza tükrözi
az asztal első lábát, ugy, hogy a közö-
nég látva a három lábát természetben s
az elsőnek tükör-képet, azt hiszi, hogy
az alatt keresztül lát.
A tükör mögött van kinetszve a nyi-
lás, melyen a szintén kitűztő fenékül tal-
ál. A beszélő fej tulajdonosa midőn a
mutatóny ideje elérkezett, betilteti ide-
embarc, s bátran tartatja produktióit,
mert az egész szinpadon csak a siri lámpa
és ennek nincs akkora fénye, hogy el-
árlja a tükör tükör-képet az asztal alatt.
És mi ez? kérdik talán olvasóink. Ez egy
próza jelenet költői megoldása.
Igaz-e? Tessék fölötte gondolkodni.
Kovács Gyula

hol a bíró a bagatell-törvény életbelépte... A második ferde oldala a bagatell-törvények az, hogy nem állít fel kategóriákat a polgárok kereseteinek illetősége tekintetében...

A második ferde oldala a bagatell-törvények az, hogy nem állít fel kategóriákat a polgárok kereseteinek illetősége tekintetében... A mi Francia-Angol-Német-ország Belgium, Holland sat országokban bagatell 50 forint lesz az nálunk sokszor életkérdés, mert az adókat sem bírjuk fizetni...

A mi Francia-Angol-Német-ország Belgium, Holland sat országokban bagatell 50 forint lesz az nálunk sokszor életkérdés, mert az adókat sem bírjuk fizetni... **Korós Péter.**

Törvényszéki esernök.

A helybeli fenytörvényszék tanácskozási tárgyát f. hó 21-én egy fertelmes és még napjainkban is ritka büntény képezte, — büntény, mely a boldog egri régiek előtt ismeretlen vala s melyre Drákó, a szigorú spártai törvényhozó azon okból nem alkotott törvényt, mert nem képzelt embert, oly elvetemültet, ki képességgel bírjon meggyilkolására annak, ki neki életet adott. — A letárgyalt eset röviden a következő:

F. évi Május 3-án Pap András bakyonai lakos, ki gyermekeivel örökös vizsalykodusban élt, — Pécsre jött azon számdékkal, hogy 1/4 telekből álló vagyonát az ő holtig eltartási szolgálmi jogának biztosítása, — és gyermekeinek kizárásával, a helybeli tanitónak adja át. — Pécsről ugyanazon este 8 órakor hazajövet menyének, a vele legeszejtűbb viszonyban élő Imre fia feleségének elbeszélte, hogy vagyonát a tanitónak adta át. Az asszony a hír vétele után azonnal felkereste férjét, kit sógorával Buzás Györggyel vacsora mellett találta, s az öreg Pap Andrástól hallottakat elbeszélte. Mire fia és veje felháborodván „ha nekünk nem adott, ő se élvezhesse” — elhatározták, hogy az öreg megölik. Az elhatározást tett követte. — Az öreg Pap András Pécsről megérkezése s menyévéli beszélgetése után egy ismerőséhez ment vacsorálni, hol mintegy éjjeli 12 óráig időzött, mialatt fia és veje boroztatás közt várták hazajövetelt, hogy borzasztó szándékukat végrehajthassák, s midőn végre elfel felé megérkezett, meghozták, földre teperték s megfojtották. S midőn meggyőződtek arról, hogy többé nem lélegzik, felemelték s arcazatla a fal felé fordítva ágyába fektették. A dulakodás nyomait a szoba földjén gondosan elcsépérték, mire Buzás György távozott. Pap Imre azonban még előbb megmosta apja véreitől — a felfogatást közt arra vére eredt — párolgól kezelt, s mint aki szénáját jól rendezé az ajtót belőlől betámasztotta s az ablakon át távozott. — Tettüket, ugy annak pár órával előbb történt elhatározását vádlottak némi szépítgetéssel az elősoroltak szerint beismertek, csupán a megfojtás cselekményét hártották egymásra. Azonban, minthogy ugy a vizsgálatot tevő, mint a bonczjegyzőkönvétel fellylvizsgálati törvényszéki orvos egy értelműleg oda nyilatkozott, hogy ezen tettét egy ember el nem követhette, hanem ennek véghez vitelére legalább is kettőnek kelle közreműködnie, ennek alapján s a beismerés folytán kir. ügyész a gyilkosság tárgyi és anyai tényálladékát mind két vádlottára nézve beadványban látván, a büntényi ékéknt minősíteni s az 1723 11 t. ez. értelmében mindkettőt kötéll általi halál elszívására kéri íteltetni.

Elsőrendű vádlott Pap Imre hivatalból kinevezett védője Erőssy József ügyvéd tekintettel arra, hogy védenéze borozás közt határozta el rettenő szándokot, — szándékos ember ölésben kéri őt marasztalni.

Díje Csigo János ügyvéd szinto nem látja a gyilkosság tényálladékát helyreállította, s védenéze nézve enyhítő körülményül hozza fel, hogy reá ipának meggyilkolásából anyagi haszon nem hármothatt mert Bakonyán s az egész vidéken uralgó szók szent az apai vagyonot mindenkor a legidősebb fiú örökli. — továbbá azon körülményt, hogy ő ipának nem volt vérokon, — s így II. r. vádolttra is csak a szándékos emberölés enyhítő és mentő körülményekkel — forog fon.

A törvényszék ítéletét a tárgyalás után három napra f. hó 24-én mondá ki, mely szerint mindkét vádlott a szándékos ember ölés büntényében mondatik ki bűntönnel s I. r. vádlott Pap Imre 20 évi, Buzás György pedig 15 évi börtön büntetésre ítéltetik.

Előadott polgári ügyek.
Reiter Margit f. r. Greif s érdektársai nagy nyáradí lakos felperesek, Redez Jakab alperes ellen örökség kiadása iránt. — Benkó János és neje felperesek, Varga Károly és neje ellen szolgálom beszlntetése iránt. — Schmidt György és neje felperesek, Schiffer Jakab és neje alperesek ellen ingatlanok visszabocsátása iránt. — Özv. Borbély Jánosné és társai felperesek, Borbély Mihály mohácsi lakos alperes ellen örökösödés. — Varga Ferencz r. mecseki lakos felperes, Stenge József ottan lakos ellen ingatlanok iránt. — Laubperger János felperes, Geml Ernő alperes ellen tulajdonjog. — Pál Erzsébet és társai felperesek, Pál Antal alperes ellen hagyaték megítélés iránt. — Landauer József felperes, Filip Száli alperes ellen okira: kiállítás iránt. — Özvegy Szilágyi Dávidné felperes, Szilágyi Sámuel és neje ellen tulajdonjog. — Gözso Katalin felperes, Gözso József és társai ellen 391 ft. 50 kr. iránt. — Özvegy Király Jánosné mint Király Péter gyámja felperes, Futó Mária alperes ellen házassági kötelék felbontása iránt.

Büntető ügyekben kifizettek.
Julius 1-ére. Dely György és társai pécsi lakosok ellen (lopás) kir. táblai ítélet hirdetés. — Horváth Madián kassádi lakos ellen (gyilkosság) végtagyalás. — Julius 2-ára. Györfi János kopácsi lakos elleni büntnyben végtagyalás, Schreml Antal és neje német palkonyai lakos ellen (bírói zártörés és tolvajlás) végtagyalás. — Pápa József eszaki lakos ellen (veszélyes fenyegetés) végtagyalás. — Ifj. Scheig János villányi lakos ellen (váltó hamisítás) végtagyalás.

Julius 4-én. Morschauer György és társai elleni büntnyben Curia mint legelső ítélszéki ítélet kihirdetés. — Rappert Mária és társai pécsi lakosok ellen (eszlás) végtagyalás.

Különfélék.

Előfizetőinket tisztelettel kérjük, sziveskedjenek magrendeléseiket a jövő felvére minél előbb megtenni, hogy a lap szétküldését pontosan eszközölhessük.
— A pécsi jótékony nőegylet gyermekterének az unjonnan épült saját házába áthelyezése és ünnepélyes megnyitása július 1-én délelőti 10 órára tüzettet ki, ez a választmány azzal hozza közöndözésre, hogy együtt tisztelettel meghívja az egylet tagjait és a t. cz. közönségből mindazokat, kik az egylet működése irányában érdeklődéssel vannak és maguknak a közözlére áldozott összegek befordításáról meggyőződést szerezni óhájtanak. — Az ünnepélyi programja: A hymnus elneklése a gyermekek által, megnyitó beszéd, — továbbá egy vig dal, kis beszéd, szavazás és játék, — végül zárbeszéd és a szózat éneklése.

A székesfehérvári orsz. kiállításon a kiinttéseket e hó 29-én d. u. 4 órakor hirdetik ki, a kiállítás pedig jul. hó 1-én lesz bezárva. A pécs-baranyai kiállítókért kiinttéseket lapunk legközelebbi számában hozzuk.

Halálóások. *Siskovits Tamást* a sásdi v. kerttel o. képviselőjét fájdalmas vesztésére érte, édes anyja özvegy Siskovits Miklósné szül. Somsich Borbála e hó 23-án Pécsert elhunyt 86 éves korában. — Weidinger Károly pécsi könyvtáros június 21-én halt meg éte 43-ik évében. — Béke hamvaikra.

(Bobory Károly f.) Fájdalmas szívvel értesülünk, hogy Bobory Károly, nagy-káti plébános, volt országgyűlési képviselő s a flüggetlenségi pártnak buzgó bajnoka e hó 15-én Kagy-Kátán meghalt. A boldogult 72 évet élt s a halál agyszéltetés folytán hirtelen következett be. Bobory valódi felvilágosodott s szabad gondolkodású férfi volt; a polgári házasságnak hí pártolója. A szabadságharc előtt egyetemi tanár volt, s később czeplődi plébános lett. A szabadságharcban részt vevén, ezért Josefstadtnban több évig ült. A fogságból kiszabadulván, Czeglédre ment lakni, hol mint magánzó élt. 1861-ben Czegléd városi országgyűlési képviselőjének választotta, szintugy 1865-ben is, s e tisztét 1875-ig viselte folytonosan. Ekkor Nagy-Káttára választották meg plébánosnak, s ez időtől fogva a politikai pályától vissza vonult, mig most a halál véget vetett életének. Béke és áldás poraira!

Az országos szini képezde vizsgálatain a fővárosban városunk egyik polgáranak kedves leánya, Grünwald Etelka méltó feltűnést keltett szép hangjával és szorgalmas előremutatóval. A fővárosi sajtó a fiatal leánykáról minden matnee alkalomával dicsőőleg emlékezett meg s az érdeklődő közönség, mely a

sziniképezdét ily alkalomkor felkeresi, kinttéseivel halmozta el a szép reményre jogosított növendék. Városunk leánya még a 17 évet sem töltötte be s már is erős, ajátságosan csengő alt hangja nagy mértékben fejlődött. Iskolázottsága is tanárának helyes metodusáról s a kis leánya szorgalmáról tanuskodik. A múlt szombaton tartott ének-vizsgálaton, mint lapunknak a fővárosból írkák az összes operai növendékek közül énekével a legnagyobb felütéet keltette. A „Profétából” Fidesnek egyik szép áriáját adta elő sok érzéssel, hevtől áradó szinezéssel s oly meglepő értelmességgel, hogy a közönség többszörösen lelkesedve tapsolta meg s ismerősei a legnagyobb örömmel siettek ádvözölni. E sikerhez mi is legköszöntőbben hozzájárulunk üdvözletünkkel s szívünköl kivánjuk, hogy városunk tehetséges gyermeke ily mértékben haladjon a művész pályán, melyre a legnemesebb hivatás vezetne.

A mohácsi sziget védőktársulata ügyében írja a „Mohács”. — Nagy falragasokban tudatja a margitaszigeti dunai védőktársulat kormánybiztosa Mohács város egyes lakóival, miszerint az ármentesítendő területen fekvő birtoka felett az árterfejesztés elkészült, és e munkálat június hó 20-ig július 31. napjáig mindennap d. e. 9—12-ig és délután 3—5-ig a közönségnek közönszemetre kitéve van. Felsőzlamlások az 1871, 39. t. cz. értelmében posta utján d hozzá Bpstre üllőti ut 2. sz. III. emelet küldendők be. — Evvel szemben biztos forrásból határozottan értesíthetjük tisztelt olvasóinkat, miszerint a margitaszigeti védőktársulati kormánybiztos intézmény a kir. minisztérium által még e hó folytatban beszlntettetik és a társulat leszámolás mellett feloszlattatik. Nehéz dolog volt ennek keresztülvitele; de czejeljüket az illetők elérték. Hogy is ne? Az uradalmak bíráló személyesen is közreműködtek, minden nagyobb és kisebb birtokos kevés kivétellel mind a feloszlátás mellett buzgott; e roppant nyomás következtében aztán a miniszter kénytelen volt engedni s a kérelemnek helyt adni; máskülönb az ügy élén állók a legvégéig elmentek volna. — A fővárosi lapok pedig ezt közlik: „Péchy közlekedeési miniszter ma fogadta a mohácsi Margitasziget védőktársulategyben megjelent küldötséget, mely a pécsi plüspóki uradalom jószágigazgatója és ügyvédjének vezetése alatt a mohácsi, szekesi (Baranya) baracska, bábmonostori és szerelmeli kiküldöttekből állott. A küldötséget vezetője előadta okait és indokait, melyek őket a védőktársulat alakításáról és abba való belépéstől visszatartják. Kérte a minisztert, hogy a kormány e tekintetben tenne valamit, mert a kinevezett kormánybiztos oda működik, hogy társulattal alakuljon, holott nekik ez csak kárakra lenne. Péchy miniszter igen szívesen fogadta a küldötséget s azon teljesцен megnyugtató válasszal bocsátotta el őket magától, hogy az ügyet magáévá teszi, annak utána néz és intézkedni fog, hogy kerelmök mielőbb teljesítessék.” Valóban ideje, hogy végét vessen e botrányos ügyeknek a miniszter és megvédelmezze a vagyontbíztságot. — Ha a szigeti birtokosság údrösnek fogja találni a védőkt, majd alakit maga társulatot, mely tiszta kezeléssel mellett negyeddnyir költségen és tartóssabban fogja felépíteni, mint a gescháft-és sáphajások.

Az angol királynő ülése. Victoria királynő nem téri, hogy a környezetében levő nők hajukat homlokukra lefestülve hordják, mint a lovak. (Csikó frizura.) Connaught herceg menyegzője alkalomával a koszoruléányok utasításat kaptak, hogy sem az említett frizurával, sem farsarku cipőben, sem hátul feltűzött ruhával ne jelenjenek meg. Egy fiatal nő, ki homlokán megnyirt hajjal jient meg egy kihallgatáson, a lord kamarástól azon épen nem gyöngéd figyelmeztetést kapta, hogy addig ne merje magát mutatni a királyi palotában, mig haja meg nem nő. — Victoria királynő már a férjválasztásnál megmutatta, hogy jó aesthetikája van, nem esoda tehát és jól teszi, ha környezetéből kizitlja azon nőket, kik ömagukból csufot csinálnak.

IX. Pius örökösének pöre, a három bibornok ellen az egész vagyon kiadása tárgyában nagyon bizonyultat válik. A Mastai család azon évenkénti 3,600.000 lírat is követeli, mit Pius az olasz kormánytól nem fogadott el. Ez összeg a fizetési nap után öt évre a kincstarra szel vissza, ez a nap azonban még nem érkezett meg. Azt a kérdést, hogy a Mastai család által igényelt mintegy 18 millió líra a pápa utódját vagy a családot illeti, e most törvényszék, jövőre pedig a kamara által hozandó törvény fogja eldönteni. Elég különös volna, ha az egyház, mely a szóban forgó naggy összegűt makacsul visszautasította, most az örökösök szébebe hagyyna vándorolna.

Két Tisza. Megegett a szegedi törvényhatósági gyűlésben, hogy egy talpnyaló tanácsos inditványozta, hogy Tisza Lajos kormánybiztos megérkezésekor az az ünnepély emelésére az épen maradt városbáz tornyának nagy harangját is meghuzzák. Nagy nehezen lehetett capacitálni, a jó urat, hogy majd inkább akkor harangozzanak, ha bevégezze munkát, elmegy — tehát nem előbb, hanem utána. Kár lesz, így szólal meg egy jámborabb hátulról, mikor veszedelem jött akkor is szól e harang. Most sem jön egyéb a Tiszánál.

Hadasi Lója, a hírhedt bosnyák fölkövezér egy lepedő segítségével meg akart szokni a kórházból. Amputált lába

hasznavehetlen, de bot segítségével aántikált tovább. Mikor az ország észrevette, már túljárt a Mijlák folyón. Az ország elszögt a nagy néptömeg között hozta vizsoga. A folyamatba tett vizsgálat kiderítette, hogy Novi-Bazárba akart menni.

Szörnyű bajba keveredett az angol kormány legujabb szerzeménye a Ciprus szigeti görög papok szakálhá miatt. Tudvalyóleg a szép szakáll képezi az óbitul papok földiszét és nem is tartja a nép valamire való papnak azt, kitől a természet megtaradta a férfiak ezen blszkeségét. Az angol fogdai szabályok szerint egy pár dutyiba került ciprusi pópának haját szakállat lenyirták é emiatt nagy azizgalom ottan, interpelláció is volt miatta. Salisbury marquis külügyminiszter azt felelte megtörtént a nagy baj, hogy a két fogoly görög lelkészek a szakállat lenyirták, hanem a kormány most kötelességének fogja ismerni hogy e kérdést fontolóra vegye, s abban a szükség szerint intézkedjék.

A francia madarak. Gyere ki Julca — szólt a baka dulcienájához az ablakon keresztül. Nem lehet; előbb a nagyságos asszony francia madarait kell megemtetnem. — Hát hol vannak a madarak? — Itt az almáriomban vagy 32-en! (A baka benz.) — Hiszen kalapok azok, nem esznek. — Nem minket, de ha így szaporodnak megesszik a nagyságos urat.

Igazolás. Bíró: Asszal val vadovala hogy ezt az urat vizes leötötte! — Vádoltta: Tessék megengedni, én ez urat a setéséghen férjemnek néztem.

Fris hal. Urnó: Tartok tőle hogy a tegnap hozott halak nem voltak frissek! Férjem egy ceppet sem találta jóknak. — Halász: „No az a tekintetes asszony hibája, egész héten kínálgatam, mért nem vette meg nyolcz nap előtt.”

As I-ső pecsi veterán-segélyző egylet közelebbé ismeri a nagyérdemű közönségnek és katonaságnak f. hó 22-én az uszögíti erdőben tartott júnálison számos részveleért mely közönszemetet kifejezni.

A vizkárosult algyöiek Sándorfalvára költöznek át. Algyón volt összesen 539 ház. Sándorfalvára telepedőknek eddig az algyöiek közül 135-en jelentkeztek. Urnapjától számítva 45 napig az összes volt algyói lakosoknak elsőbbségi kedvezménye van a sándorfalvi telkekre. Azonnal minden jelentkező becsületes polgár főlvetetik az új községbe. A viszonyok ismerőit azt jóslják, hogy Sándorfalvából igen virágzó község lesz.

Tegnap délután a rendőrség az Uszögbe vezető országot melletti árokban a köhídtől mintegy 100 lépésnyire egy már feloszlának indult férfi hullát talált arccsal a földfelé fekvő helyzetben. A vizsgálat megindított.

K Ö Z G A Z D A S Á G.

Beküldetett.
Az ételek és italok helyes választéka naggy fontosságú az emberek jólétére nézve, ki-vált azért, mivel e szerben a legkisebb vizgázatlanság első sorban az emésztő szerveket gyöngíti és melyek elhanyagolása gyakran hosszas gyomorbojakot von maga után. Mintán azonban ily vizgázatlanságot a legnagyobb óvatosság mellett sem kerülhetők ki, felhívjuk a figyelmet a dr. Miller-féle, Bécsben 1863-ban hatóságilag megvizsgálat

göres elleni védbalzsamra, mely a gyomor tevékenységét szabályozza, a gyomor és belek mindennemű heveny és idült lobjait, a hányást, hasmenést, székorságot, mindennemű gyomorbojalt, étvágytalanságot, gyomorkatarrhust feltűnő rövid idő alatt megszünteti. Egy tveg ára használati utasítással 1 frt 50 kr. fél tveg 80 kr.

Pécsett valódi minőségben egyedül kapható **Reeh Vilmos** fűszerkereskedésében.

Beküldetett.
Rendkívüli fontos, mellajok és makacs köhöghésben szenvedők részére az orvosok által eddig legjobbnak elismert és meglepő sikertől koronázott gyógyszer (a gümőkör minden fokában, gégehurut, idült köhöghés, vagy rekedtségnél) a dr. Miller-féle **mohnövény nedv.**
A szenvedő emberiség ezen szerben a mellre nézve rendkívüli becses eszközt bír, melynek biztos gyogyereje nézve feltűnő bizonyított rejlik abban, hogy fenállásának rövid ideje alatt, dacára a számtalan, fenn dicserő és ajánlott szernek, magának mindenféle utat nyitott. Eredeti tégelyekben van gyermekek és felnőttek számára. Egy tégely ára használati utasítással együtt 50 kr.

Pécsett valódi minőségben egyedül kapható **Reeh Vilmos** fűszerkereskedésében. 98 (6—4)

A magas aristocrácia és t. cz. közönségnek ajánlom 1850. évben alapított **butor és díszítványi telepezetemet.**

Bécs és Páris összekötésében lévő elsőrangú gyáraival, mindig azon kellemes helyzetben vagyok,

tökéletes butorzatot

a legolcsóbb áron és legujabb minta szerint idom- és izlésteljesen előállítani. Rajzok és fényképekre kívánatra ingyen szolgálók. Budapesten, Ferencz-József-tér 5 sz.

Bamberger Frigyes, kártpitos és díszítő.

Szerkesztői posta.

I. V. F. Pés. Bizony pedig az erred puska-műves volt ő kéma s nem trombitás, azután csak a lencia poetica engedti meg azt a hatalmas anachronismust, mely a „Fakónak” hadiszereplést tulajdonít. — Az öreg már e harminczes évek végén nem volt katona s azóta negyven év gördült le az örökkévalóságba, a „Fakót” pedig az utolsó évtizedben nevelte fel csikóból s annyira kedvelti, hogy semmiféle munkára sem használataja, hanem inkább vele együtt koplalva húzza ki a hosszú telet.

NAGY FERENCZ lapfőmunkos. HAKSCH ERNŐ KIS JÓZSEF felelős szerkesztő. Szerkesztő társ.

Hirdetések.

6237 szám. 121. (2—1) 1879

HIRDET MÉNY.

Alulírott városi tanács részéről ezennel közüldöm ára hozatik, hogy a tettes közzgylés m. é. 165/9039. szám alatt hozott határozatával 4000 forint erejéig elrendelt budai kultvárosi templom helyreállítása alkalmából előforduló kőműves, kőfaragó, asztalos, lakatos, ívleges. ács és bádogos munkák, melyek a városi mérnöki hivatal által készített erre vonatkozó terv és költségvetésben részletezve vannak.

1. é. július hó 9-ik napjának reggeli 10 órakor város ház II-ik emeletben lévő gazdasági hivatalban zárt ajánlattal összekötött nyilvános árlejtés utján ki fognak adatni.

Felhívom ennél fogva a vállalkozni szándékozók, hogy ezen nyilvános árlejtésre megfelelő 10% bánatpénzzel ellátva jelenjenek meg, úgy továbbá a zárt ajánlattevők, hogy erre vonatkozó 10% bánatpénzzel ellátott ajánlatukat, melyekben kiteendő, hogy a feltételeket ismerik, — legkésőbb f. é. július hó 8-án délutáni 5 óráig, a polgármesteri hivatalban adják be, miután a később netalan érkező ajánlatok figyelembe nem fognak vétetni.

Vége, köztudomásra hozatik, hogy az erre vonatkozó terv, költségvetés és szerződési feltételek a városi mérnöki hivatalban az árlejtésnapjáig mindig a hivatalos órák alatt, bárki által betekinthetőek lennek.

Pécs sz. kir. város tanácsának 1879. évi június hó 24-én tartott üléséből. (P. H.) Pécs szab. kir. város Tanácsa. 117. (1—1)

